

ДИНАМІЗАЦІЯ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН У ГІМНАЗІЇ

Наталія Сохань,

аспірантка Університету менеджменту освіти НАПН України,
м. Київ, Україна

 <https://orcid.org/0000-0003-3394-5935>

 natali24091974@ukr.net

У статті висвітлюється теоретичний підхід до процесу динамізації не лише у різних сферах життя в цілому, а й у освітній сфері зокрема. Охарактеризовано динамізацію як процес, виділено її основні етапи та розроблено графічну модель процесу динамізації взаємодії. Визначено завдання та переваги динамізації при налагодженні партнерських відносин у гімназії. Узагальнено схематично взаємодію між різними інституціями у межах гімназії та спрогнозовано їхній позитивний вплив на всебічний розвиток дитини-здобувача освіти. Сформовано коло учасників задля досягнення ефективного результату процесу динамізації партнерських відносин у гімназії. Наведено варіанти прикладів динамізації партнерських відносин: партнерство між закладом освіти та громадою; партнерство освіти з бізнесом; взаємодія громадськими організаціями; міжнародне партнерство. Широко окреслено проблематику налагодження партнерських відносин у гімназії.

Ключові слова: партнерські відносини, педагогіка партнерства, взаємодія, співпраця, взаємозв'язок, партнерство, динамізація, процес.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Українська освітня галузь перебуває в активній стадії реформування. Досить вдалий старт НУШ здійснила початкова школа, прийняла естафету середня школа. У 2027 році очікується новий виток реформи – це реформа старшої школи. До цього періоду необхідно виконати цілу низку «домашніх завдань». Окрім, затвердження державного стандарту старшої профільної школи, визначення мережі закладів, переформатування освітніх програм та навчальних планів, необхідно налагодити місток довіри батьків та дітей до закладу освіти, їхню тісну співпрацю, взаємодію, щоб школа та батьки спілкувалися однією мовою та працювали на благо своїх дітей-учнів. Урешті-решт повною мірою реалізувати педагогіку партнерства, яка є одним із ключових компонентів концепції «Нова українська школа», що ґрунтується на взаємодії між учнем, учителем і батьками (Нова українська школа, 2017, с. 105).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В аспекті співпраці та взаємодії проблему досліджувало чимало сучасних педагогів та науковців. Питання освітнього партнерства на засадах добровільної співпраці висвітлює О. Топузов (Топузов, 2021); організацію державно-громадського управління на засадах партнерських відносин розглядають О. Топузов, Л. Калініна, Н. Лісова, Г. Калініна, М. Малюга (Топузов, Калініна, Лісова, Калініна, Малюга, 2021); психології партнерських відносин приділяє увагу О. Коханова (Коханова, 2011); особливості підготовки учасників освітнього процесу до реалізації ідей партнерської взаємодії висвітлено у дослідженні О. Онаць (Онаць, 2021); Г. Самойленко розкриває партнерську взаємодію як особливу форму соціальної взаємодії (Самойленко, 2018); варіативність моделей державно-громадського управління запропонувала Г. Єльнікова (Єльнікова, 2003); розкривають механізми реалізації соціального партнерства С. Герасіна, Б. Грудинін, С. Коляденко, С. Жданенко, Г. Самойленко (Герасіна, 2018, Жданенко, 2003, Самойленко, 2018); висвітлює проблеми і перспективи державно-громадського управління закладами загальної середньої освіти в умовах децентралізації на засадах партнерської взаємодії О. Онаць (Онаць, 2021).

Аналіз наукових джерел засвідчив, що партнерські відносини є актуальною й важливою формою взаємодії у сучасному закладі освіти.

Перспективність розвитку партнерських відносин зумовлюють актуальність продовження досліджень із метою застосування в освітньому процесі у закладах загальної середньої освіти, зокрема у гімназії.

Мета і завдання статті – розкрити особливості динамізації як процесу й розробити моделі взаємодії, визначити перспективи, пріоритетні напрями й проблеми впровадження партнерських відносин у гімназії.

Виклад основного матеріалу. Свого роду взаємодія починається з тих пір, як дитина почала відвідувати заклад дошкільної освіти, потім молодшу школу. Але найвідповідальніший і найтриваліший період – це гімназія (середня школа). Не дивлячись на те, що навчання у гімназії передбачає 5 років, зволікати не можна. Необхідно підхопити вироблені у попередні роки навички співпраці й продовжити активно впроваджувати їх на засадах партнерської взаємодії. Такий процес можна розглядати як динамізацію. М. Капінос у своїх працях детально проаналізував організаційно-функціональний зміст динамізації в сучасних умовах суспільного розвитку (Капінос, 2010).

Термін «динамізація» застосовується в економіці, соціальній сфері, культурі, науці, освіті тощо для опису процесу збільшення енергії, активності або жвавості чого-небудь.

Динамізація в економіці означає прискорення темпів економічного росту, збільшення оборотності капіталу або заохочення підприємницької активності.

У соціальному контексті динамізація вказує на підвищення активізації громадян, поглиблення їхнього інтересу до участі в громадських справах або розвитку соціальної мобільності.

У культурній сфері динамізація означає зростання творчості, інноваційності або жвавості в мистецтві, літературі або масовій культурі.

У науковій сфері динамізація вказує на активізацію досліджень, підвищення інтенсивності наукових відкриттів або розвиток нових методів досліджень.

Динамізація в освітній галузі розглядається як процес модернізації освітнього процесу, безперервного оновлення для задоволення потреб, перш за все, сучасного суспільства та ринку праці. Цей підхід передбачає впровадження інноваційних технологій, сучасних методів навчання, інтерактивних форм роботи з учнями та створення новітнього сприятливого середовища для їх розвитку.

Із вказаного вище слідує, що динамізація відображає процес збільшення жвавості, енергії та активності в різних сферах життя.

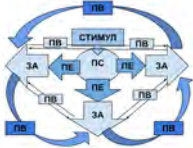

Динамізацію ми будемо розглядати, як процес, що передбачає послідовну зміну предметів і явищ, що відбувається закономірним порядком, сукупністю ряду послідовних дій, спрямованих на досягнення певного результату, послідовну зміну станів об'єкту в часі (Дубічинський, 2008).

Якщо взяти до уваги зазначене вище твердження, то, розглядаючи динамізацію взаємодії як процес, у Таблиці 1 ми окреслили певні етапи:

Таблиця 1.

Етапи динамізації взаємодії

1. Початковий стан	Початковий стан характеризується низьким рівнем активності, енергія є нестабільною.	
2. Стимулювання	Щоб запустити процес динамізації необхідний стимул. Це може бути предмет, подія або інший фактор, що спонукає до змін, до активностей.	
3. Поширення енергії	Стимул призводить до поширення енергії чи активності.	
4. Зростання активності	На наступному етапі активність починає поширюватися за кожним напрямком.	
5. Поширення взаємодії	Поширення активності призводить до збільшення взаємодії між різними елементами системи та між різними суб'єктами.	

<p>6. Підсилення впливу</p>	<p>Як результат взаємодії посилюється активність кожного елемента, кожної частини.</p>	
<p>7. Новий стан</p>	<p>В результаті ми маємо новий стан, в якому активність або енергія є значно вищими, в порівнянні з початковим.</p>	

Графічне зображення динамізації як процесу (Табл. 1) від початкового стану (ПС) до нового стану (НС), дало можливість показати вплив стимулу на запуск процесу взаємодії, окреслили зв'язки і взаємодію.

Цілісна модель відображає кінцевий результат – новий стан взаємодії (рис. 1), який передбачає взаємозв'язок усіх учасників взаємодії та всіх процесів.

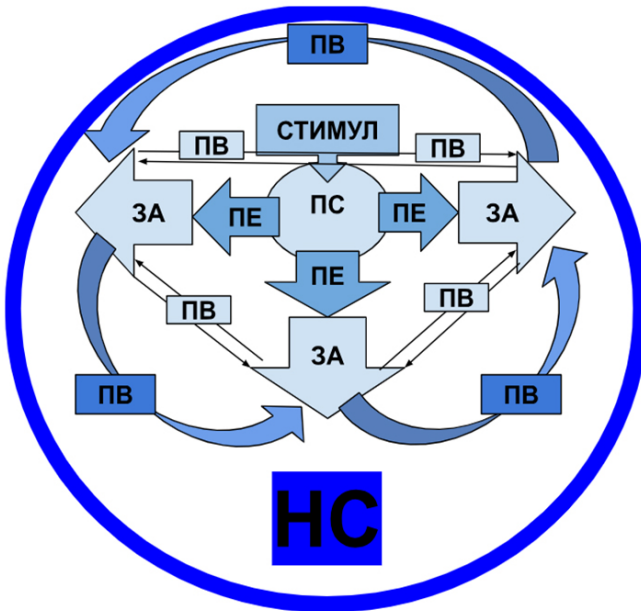

Рис. 1. Процес динамізації взаємодії

Розглядаючи динамізацію як один із принципів оптимізації природних, соціальних систем, доцільно зауважити, що вона є складним процесом, зв'язаним із багатьма тенденціями й законами розвитку суспільства (Капінос, 2010).

Отже, розглянемо динамізацію партнерських відносин у сфері освіти, зокрема у гімназії.

Основною метою динамізації партнерських відносин у гімназії є забезпечення комфортного й відкритого середовища, де учні, учителі, адміністрація і батьки, тобто всі учасники освітнього процесу, співпрацюють та взаємодіють для досягнення єдиної цілі.

Динамізація партнерських відносин у гімназії сприяє вирішенню таких завдань:

- Забезпечення цілісного розвитку й навчання учнів: партнерські відносини впливають на створення оптимального, комфортного і безпечного освітнього середовища, в якому учні мають змогу різносторонньо розвивати свої здібності й досягати високих результатів.

- Ширше залучення батьків до освітнього процесу: активна участь батьків не лише у житті гімназії, а й безпосередньо у освітньому процесі, дозволяє створити сприятливі умови для ефективного розвитку здібностей учнів, здійснює їх підтримку, підвищує довіру, вмотивованість і позитивне ставлення до навчання.

- Створення комфортного психологічного клімату: партнерські відносини забезпечують взаємоповагу, взаєморозуміння й емоційну підтримку між всіма учасниками освітнього процесу.

- Підвищення якості освіти: завдяки співпраці учасників освітнього процесу відбувається обмін досвідом, технологіями й інноваціями, що підвищує якість навчання кожного учня і розвиток гімназії в цілому.

- Формування вільного комунікаційного середовища: саме партнерські взаємовідносини сприяють відкритому обміну інформацією і вільній комунікації між усіма учасниками освітнього процесу.

- Формування й розвиток освітньої спільноти: партнерські відносини забезпечують формування єдиної потужної команди, що прагне досягнення спільних цілей і розвитку гімназії як цілісної освітньої спільноти.

Загалом, динамізація партнерських відносин у гімназії – це складний, але цілісний процес у створенні сприятливого освітнього середовища для успішного навчання, усебічного розвитку і взаємної підтримки всіх учасників освітнього процесу.

Рис. 2 ілюструє, наскільки можуть бути різноманітними й важливими партнерські відносини у гімназії, який позитивний вплив вони мають на всебічний розвиток дитини-здобувача освіти.

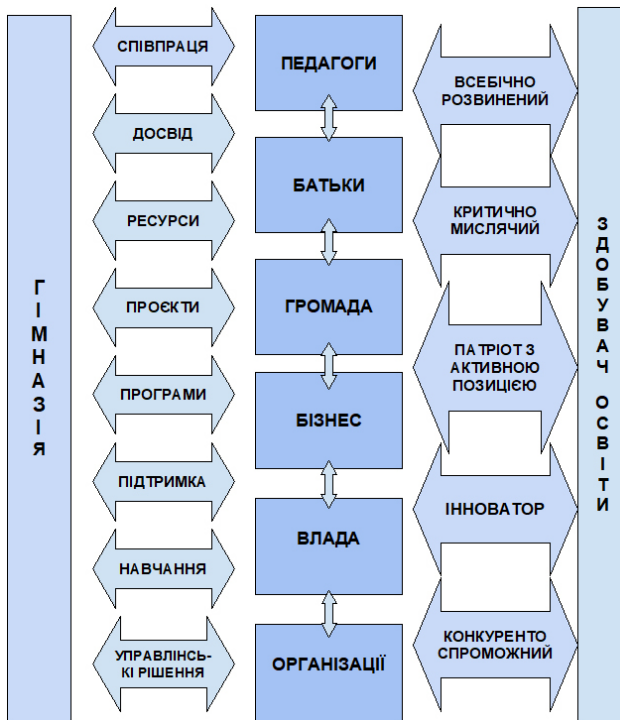

Рис. 2. Партнерські відносини у гімназії

Для досягнення ефективного результату до процесу динамізації партнерських відносин у гімназії мають бути залучені такі учасники:

- органи влади: Міністерство освіти, регіональні/місцеві управління освітою, органи місцевого самоврядування;
- заклади освіти: заклади загальної середньої освіти, заклади фахової передвищої освіти, заклади вищої освіти;
- педагогічні працівники: учителі, викладачі, адміністрація;
- здобувачі освіти: учні, студенти, відповідні учнівські та студентські організації;
- батьки: батьківські комітети;
- громада: громадськість, місцеві спільноти, громадські організації;
- бізнес: партнери, підприємці, бізнесмени.

Як приклади динамізації партнерських відносин у гімназії можна розглянути партнерство між закладом освіти й громадою: участь закладів освіти у заходах місцевого рівня, реалізації спільних проектів, проведення спільних акцій, днів відкритих дверей, презентацій. Якщо розглядати партнерство з бізнесом, то, наприклад, запровадження навчального стажування для здобувачів освіти на фірмах, підприємствах, долучення

їх до спільної розробки курсів та програм, задля вирішення потреб ринку праці, залучення фінансових активів на реалізацію освітніх проектів.

Як приклад міжнародного партнерства: обмін здобувачами освіти, педагогами з іншими країнами, запровадження спільних дослідницькі проекти, також участь у міжнародних освітніх програмах. З громадськими організаціями можна реалізувати соціальні й освітні проекти безпосередньо для громади/регіону. Ширше залучення до грантових програм, обмін кращими практиками, досвідом в освітній сфері.

Тісна співпраця представників різних сфер допомагає налагодити та закріпити партнерські відносини не лише у гімназії, а у будь-якому закладі освіти. Така синергія, в ідеалі, спрямована на всебічний розвиток дітей, досягнення спільних цілей та можливість відчуття кожного часткою великої спільноти.

Але сучасні заклади освіти стикаються з низкою проблем при організації партнерської взаємодії:

- низький рівень активності батьків не дає змоги залучати їх до освітнього процесу;
- недостатня комунікація між учасниками освітнього процесу, зокрема учнями й учителями, призводить до браку належної взаємодії, зниження якості навчання, збіднення освітнього процесу;
- слабка інтеграція між предметами, блокує розвиток міжпредметних зв'язків й набуття дітьми компетентностей;
- низька позаурочна активність учнів не дозволяє розвивати здібності учнів;
- відсутність або недостатність гуртків, клубів, секцій знижує відчуття єдиної шкільної спільноти, командної взаємодії;
- не запровадження адаптивних заходів для нових учасників освітнього процесу призводить до складного адаптаційного періоду й тривалої інтеграції;
- несформованість сприятливого психологічного клімату не дозволяє ефективно долати бар'єри психологічного напруження, створювати доброзичливий соціальний клімат, провокує відсутність довіри, незадоволеність приналежності до шкільної спільноти;
- недоступність інклюзивної освіти позбавляє можливості здобувачів освіти не лише на отримання знань, а й всебічний розвиток, залучення їх та їхніх батьків до гімназійного життя;
- обмежена інформаційна відкритість і прозорість не дозволяє широкому загалу зайомитися із роботою й життям закладу, налагоджувати комунікацію з іншими закладами, організаціями і громадськістю;
- несвоєчасне запобігання булінгу й мобінгу провокує виникнення конфліктів між різними учасниками освітнього процесу і негативно впливає на гімназійну атмосферу в цілому.

Ці проблемні питання потребують детальнішого розгляду й можуть служити основою для подальших досліджень, динамізації процесу взаємодії і розробки нових моделей з налагодження партнерських відносин у гімназії.

Висновки. Отже, у межах статті нами проведено аналіз впливу динамізації на партнерські відносини у гімназії, розкрито сутність процесу динамізації, окреслено коло проблемних питань і охарактеризовано переваги налагодження партнерських відносин

у гімназії, що дає можливість стверджувати, що динамізація партнерських відносин у гімназії сприяє вирішенню широкого кола питань, а саме:

- *співпраці*: налагодженню взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу для досягнення спільних цілей у процесі навчання й розвитку дітей;
- накопиченню ресурсів і досвіду: обміну найкращими практиками, освітніми матеріалами, корисною інформацією, новітніми технологіями тощо;
- розробці програм та проєктів: залученню батьків та педагогів до розробки;
- сприяння у професійному розвитку педагогів, усебічному розвитку інших учасників освітнього процесу;
- залученню до управління й прийняття рішень: активна участь батьків, громади й інших зацікавлених сторін в ухваленні рішень щодо освіти.

Використані джерела

- Бібік, Н.М. (Ред.). (2017). *Нова українська школа: порадник для вчителя*. Київ: Пляєди. <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnykdlya-vchytelya.pdf>
- Герасіна, С., Грудинін, Б., Коляденко, С. (2015). Партнерська взаємодія як механізм і форма реалізації соціального партнерства. Соціальне партнерство науки і бізнесу: форми взаємодії, проблеми і рекомендації щодо їх вирішення. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки, 3, 7–14.
- Дубічинський, В.В. (Ред.). (2008). *Сучасний тлумачний словник української мови: 100.000 слів*. Харків: ШКОЛА.
- Єльнікова, Г. (2003). Теоретичні підходи до моделювання державно-громадського управління. *Директор школи*, 40–41, 10–11.
- Жданенко, С. Б. (2003). Партнерська взаємодія у процесі становлення громадянського суспільства (соціально-філософський аналіз) [Дисертація кандидата філософських наук: 09.00.03]. Харків: Харківський військовий університет. <http://www.disslib.org/partnerska-vzayemodia-u-protsesi-stanovlennja-hromadjanskoho-suspilstva.html>
- Капінос, М. (2010). Динамізація як оптимізаційний принцип розвитку державного управління. *Новий вісник*, 5. <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jan/26600/kapinos.pdf>
- Коханова, О. П. (2011). *Психологія партнерської взаємодії в освіті*. Навчально-методичний посібник. Київ: Видавництво ПП Щербатих О.В. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2004/1/O_Kokhanova_PPTR_2_IPSP.p
- Онаць, О. М. (2021). Підготовка учасників освітнього процесу до реалізації ідей партнерської взаємодії. *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 21–22 вересня 2021 р.* Київ. 55–57. <https://undip.org.ua/library/svit-dydaktyky-dydaktyka-v-suchasnomu-sviti-zbirnyk-materialiv-mizhnarodnoi-naukovo-praktychnoi-internet-konferentsii/>
- Онаць, О. М. (2021). Проблеми і перспективи державно-громадського управління закладами загальної середньої освіти в умовах децентралізації на засадах партнерської взаємодії. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 4 (83). 27–34. <http://otr.iod.gov.ua/index.php/2021-rik>
- Самойленко, Г. Е. (2018). Партнерська взаємодія учня і вчителя в освітньому процесі. У Н.А. Побірченко, Т.Є. Гура, В.Я. Ястребова та ін. (Ред.), *Партнерська взаємодія школи та сім'ї як*

фактор оновлення сучасної освіти: науково-методичний збірник. Запоріжжя: 21–26. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/710553>

Топузов, О. М., Калініна, Л. М., Лісова, Н. І., Калініна, Г. М., Малога, М. М. (2021). Партнерські засади державно-громадського управління як предмет розгляду в підручнику для керівника освіти. *Проблеми сучасного підручника*, 27, 264–276. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2021-27-264-276>

References

- Bibik, N.M. (red.). (2017). *Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia*. Kyiv: Pleiady. <https://nush.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnykdlya-vchytelya.pdf> (in Ukrainian).
- Herasina, S., Hrudynin, B., Koliadenco, S. (2015). Partnerska vzaiemodiia yak mekhanizm i forma realizatsii sotsialnoho partnerstva. *Sotsialne partnerstvo nauky i biznesu: formy vzaiemodii, problemy i rekomendatsii shchodo yikh vyryshennia*. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 3, 7–14. (in Ukrainian).
- Dubichynskiy, V.V. (Red.). (2008). *Suchasnyi tлумachnyi slovnyk ukrainskoi movy: 100.000 sliv*. Xarkiv: ShKOLA. (in Ukrainian).
- Yelnykova, H. (2003). *Teoretychni pidkhydy do modeliuвання derzhavno-hromadskoho upravlinnia*. *Dyrektor shkoly*, 40–41, 10–11. (in Ukrainian).
- Zhdanenko, S. B. (2003). *Partnerska vzaiemodiia u protsesi stanovlennia hromadianskoho suspilstva (sotsialno-filosofskyi analiz)* [Dysertatsiia kandydata filosofskykh nauk: 09.00.03]. Kharkiv: Kharkivskiy viiskoviy universytet. <http://www.disslib.org/partnerska-vzayemodia-u-protsesi-stanovlennja-hromadjanskoho-suspilstva.htm> (in Ukrainian).
- Kapinos, M. (2010). *Dynamizatsiia yak optymizatsiinyi pryntsyp rozvytku derzhavnoho upravlinnia*. *Novyi visnyk*, 5. <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jan/26600/kapinos.pdf> (in Ukrainian).
- Kokhanova, O. P. (2011). *Psykholohiia partnerskoi vzaiemodii v osviti*. *Navchalno-metodychnyi posibnyk*. Kyiv: Vydavnytstvo PP Shcherbatiukh O.V. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/20041/O_Kokhanova_PPTP_2_IPSP.p (in Ukrainian).
- Onats, O. M. (2021). *Pidhotovka uchashnykiv osvitnoho protsesu do realizatsii idei partnerskoi vzaiemodii*. *Svit dydaktyky: dydaktyka v suchasnomu sviti: zb. materialiv Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii, 21–22 veresnia 2021 r.* Kyiv: 55–57. <https://undip.org.ua/library/svit-dydaktyky-dydaktyka-v-suchasnomu-sviti-zbirnyk-materialiv-mizhnarodnoi-naukovo-praktychnoi-internet-konferentsii/> (in Ukrainian).
- Onats, O. M. (2021). *Problemy i perspektyvy derzhavno-hromadskoho upravlinnia zakladamy zahalnoi serednoi osvity v umovakh detsentralizatsii na zasadakh partnerskoi vzaiemodii*. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti*, 4 (83). 27–34. <http://otr.iod.gov.ua/index.php/2021-rik> (in Ukrainian).
- Samoilenko, H. E. (2018). *Partnerska vzaiemodiia uchnia i vchytelia v osvitnomu protsesi*. U N.A. Pobirchenko, T.Ie. Hura, V.Ia. Yastrebova ta in. (Red.), *Partnerska vzaiemodiia shkoly ta simi yak faktor onovlennia suchasnoi osvity: naukovo-metodychnyi zbirnyk*. *Zaporizhzhia: 21–26*. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/710553> (in Ukrainian).
- Топузов, О. М., Калініна, Л. М., Лісова, Н. І., Калініна, Г. М., Малиуа, М. М. (2021). *Partnerski zasady derzhavno-hromadskoho upravlinnia yak predmet rozghliadu v pidruchnyku dlia kerivnyka*

osvity. Problemy suchasnoho pidruchnyka, 27, 264–276. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2021-27-264-276> (in Ukrainian).

Nataliia Sohan, graduate student of the University of Management of Education of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

DYNAMIZATION OF PARTNERSHIP RELATIONS IN THE GYMNASIUM

The article highlights a theoretical approach to the process of dynamization not only in various spheres of life in general, but also in the educational sphere in particular. Dynamization as a process is characterized, its main stages are highlighted, and a graphic model of the interaction dynamization process is developed. Tasks and advantages of dynamization when establishing partnership relations in the gymnasium are determined. The interaction between various institutions within the gymnasium is schematically summarized and their positive influence on the all-round development of the child receiving education is predicted. A circle of participants was formed in order to achieve an effective result of the process of dynamizing partnership relations in the gymnasium. Variants of examples of dynamization of partnership relations are presented: partnership between an educational institution and the community; partnership of education with business; interaction of public organizations; international partnership. The problem of establishing partnership relations in the gymnasium is broadly outlined.

Keywords: partnership relations, partnership pedagogy, interaction, cooperation, relationship, partnership, dynamization, process.